

ՏԵՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ

Ս. ԲՈՐՈՍԵԱՆ

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել առ Տնօրինարէն ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ Լուսարի ԳԱՅԻՐԷ (եգիպտոս)

Adresse:

E. TOROSSIAN

Direct.- propr. du journal Arménien

ARCHALOUYCE

LE CAIRE (EGYPTE)

ՆՈՐԱՎԵՊՆԵՐ

Գիտէք անշուշտ այն գրական պայքարը որ բացուեցաւ այս վերջերս մեր ազգային թերթերէն ոմանց մէջ՝ բառի մը առ թիւ՝ որուն անունն է ՆՈՐԱՎԵՊ. Հայերէն նազէտ Ամբրիկուհի մը, շարածճիւղեմամբ, ուղեր էր իմանալ այս բառին նշանակութիւնն ու անոր կազմութեան, կամ, քերականական ո՞ր օրէնքով բարդութեան եղանակը:

Հայ Գրագիտական կաճառը իր նիստը բրաւ Սպասիական ղրեկակին մէջ ու հան վիճաբանութիւնը սկսաւ. ոմանք կ'ըլլայ ըսին, ոմանք կ'ըլլայր պնդեցին, ոմանք ալ թէ՛ կ'ըլլայ ըսին թէ՛ կ'ըլլայր, ու խնդիրը տակաւին իր կ'ըլլայր կ'ըլլայրին վրայ գարձած ատեն, յանկարծ ուրիշ կերպարանք մը առաւ՝ ոչ նուազ ծիծաղելի քան առաջինը:

Ամբրիկուհին ա՛յնպիսի քար մը գլորեր էր մեր գրագիտական հրապարակին վերայ որ՝ Նորավեպը՝ ինքն ալ ստակաց տեսնելով ինքզինքը իր ճիշտ հանգամանքէն բողբոջին մերկացած ու արտասովոր հանգամանք մը առած, զոր նոյնպէս étique կրնանք անուանել... այս անգամ առանց H ի սակայն:

Ճշմարիտ է որ կ'ըսեն — « անին բանի մէջ կ'ողմ մատը կայ » — Նորավեպն ալ ճիշտ այդ փորձանքին հանդիպեցաւ. Բառաբանութեան և Գրագիտութեան մեր ճարտար Ամբրիկուհին, կարողաւ չկայ Նորավեպերը, փափաքեր էր իմանալ թէ՛ մեր գրագիտութեան Նորավեպ ըսելով ինչ կը հասկնան... Եւ ահա՛ մեր նորավեպագրողները, ա՛մէնքն ալ, Օր. Վիլիէն Հօփքինսի օրը մը ընելու նպատակաւ, իրենց stock էն յա՛նկարծ դուրս հանեցին Բալիքաճեր, Պոսններ, Լիւսիներ, Փորթոլիներ, Կապիկներ, Մարալիներ, Փոսթալներ... և Օրիորդը, վերջապէս, ըմբռնեց թէ՛ ինչ էն եղեր հայերուն Նորավեպերը, իմացաւ նշանակութիւնը և... սկսաւ խնդալ:

Ինքզինքնիս այդ Ամբրիկուհիին հասկընելու համար՝ կարծես բաւական չէ՛ր այս, յանկարծ նորավեպագրողներն ալ բրթկուեցան իրենց լեզուի իրական եռանդով բորբոքած, — « մի գայթակղիք — գուզեց անդին Շուշու Օրիորդ մը՝ կէս — հայտնա Մանգուլի մէջ՝ որ այս մասին պահպանողական դիրք մը բռնած էր — մի գայթակղիք այդ տեսակ գրութիւններէն և մի՛ մեղանչէք գրողներուն գէ՛մ... որոնք աստղաբաշխութիւն, տարբարանութիւն, բընադիտութիւն սորվեցնելէ առաջ, պէտք է ճանչցնեն արեւելու ու գեշք, շարն ու բարին... » — անշուշտ յիշեալ Նորավեպերը հրապարակ հանելով... և, անակնկալ մըն էր որ՝ համեստաբար Օրիորդը չէ՛ր մեղադրած նաև զԱստուած՝ թէ՛ ինչու համար յանրաւի գատապարտեց գեղեցիկ սեւին Նախամայրը՝ Եւան որուն յանգամանքն ուրիշ բան չէ՛ր եթէ ոչ բարին ու շարք ճանչնալու ծառին պտուղէն կերած ըլլալը և թէ՛ ինչու անիծեց օճը՝ որ շարն ու բարին ա՛նոր սորվեցնելու աղնութիւնն ունեցեր էր՝ ինչ որ Օր. Շուշու 700 և աւելի՛ գարեթէ ետքը կը տարածէ...:

Լ Ր Ա Վ Ի Ր

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ՉՈՐԻՔՆԱՐԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ

Ազնիւ Օրիորդ մըն ալ՝ Շիլայ՝ Գատը — Գիւլէն, տակաւին նորահաս՝ ինչպէս կը նօթագրէ Մանգուլի յարգելի Խմբագրութիւնը, բարձրացուցիւր ձայնը ու Նորավեպերուն մէջ փնտռելով իր գատագիրքը՝ « ծուռ միտքերը » հրահանգելու ելաւ՝ սա՛յրն ու բարին անոնց ճանչցնելու համար, ապացուցելով որ Փոսթալին ու Բալիքաճին նման գործողութիւններ արդէն կը կատարուին եղեր... Տարակոյս չի կայ որ Օրիորդը չէ՛ր ըսած թէ՛ ո՛ր, և մենք ալ, չիտա՛կը, չենք հետաքրքրուիլ անոնցմով, բաւական կը սեպենք ըսել միայն կիկերունի ձայնը բարձրացնելով — O tempora! O mores!

... Եւ անոնց ամենուն պատկը — Voilà bien du pathos — նոր գրագէտ մը, Ե. Ա. կը բարհաճի, Մասիս Շարաթաթերթի մէջ, ցափռուելով (sic), վերջակէտը դնել այս cynique փիլիսոփայութեան, « raté ուղեղներ, գգում գլուխներ » ևն. անուանելով զանոնք որ « Բալիքաճին գաղտնիքը հասկնալու անկարող են » եղեր, Հա՛հ, Հա՛հ... կը տեսնէք՝ ամբողջ հոգեբանութիւնը անոնց մեկնումի յուզեալ մէկ ժամուն թէ՛ « Բարեղի մուտքիւնները Բարեղին խողուն և անոնցմով չի պղծ են Արեւելքի կուսական անմեղութիւնը. թէ՛ բարոյակտն ու ուսուցումը միայն զոր ստացան վարժարանէն՝ տանին իրենց հետ, իրենց երկիրները ծաղիկեցնելու համար »:

Այս ճշմարտութիւնով ուրեմն և գու՛ր, ո՛վ Ազնուաշուք Պարոններ և Համեստաբար Օրիորդներ. Ըներ անցած գարձած տեղերուն մէջ ձգեցէ՛ք փոքրային սիրտը կեղտոտ ներկայողականներուն մէջ, և ներմտարը պարտէզներուն մէջ, և ներմտարը ներք՝ « իրենց բովանդակ երկնքանք գեղեցիկութիւններովը՝ շատ նկարուն և արուեստատ վրձնի մը միացուցած »:

Բայց ինչ որ կը զգուցի զմեզ, ա՛յն է թէ՛ այս ամենը քննելու խօսքերով, մեղոյ՜ փաստերով, սիրանոյ՜ գարձուածներով ի յայտ կուգան՝ բարոյակտն հոլեր առած, իբրև սա՛՛ ճշմարտութիւնով թէ՛ մարդիկ « իրենց առաջին զարթումի օրէն Սէ՛րն է որ կ'ապրին »... Ուրեմն քանի որ ընդարձակ է Սէրը մարդուս, պէտք ունէ՛ր Ե. Ա. ի in naturalibus ին, կամ՝ Բալիքաճի մէջ երևցած նոր « genre » ին՝ աղնուացնելու համար « բարոյակտն նկարագիրը մարդուն համաձայն Օր. Շիլայի féminin Zeletisme ին, պէտք կ'ար՝ կ'ըսենք — անոնց ընթերցումը յանձնարարելու » նաև գայրոցական տղոց և ուրիշներուն « ա՛յդքան կանուխէն, բան մը՝ զոր անկարելի չի՛ համարիլ Ազնիւ Օր. Շուշու »:

Ո՞ր բարոյակտն է որ այսպիսի կը թուութիւն մը կ'աւանդէ մեզ... հա՛րկ էր արդեօք սասնաբանելայ ին մի շնարք իր ամբողջ in naturalibus ով պարզել նորահաս տղոց մը կամ աղջկան մը կայս ու անրիծ սրտին առջև՝ ուր Սէրը, երկնային սրբութիւնով, արդէն իրեն հետ կը զարգանայ... ալ հարկ կ'այ՝ պղտորելու զայն, կեղտոտելու...:

Բիէրի Paul et Virginieին մէջ՝ որ հիւսուցում պատճառած է ամենուն իբրև une des œuvres les plus morales et les plus parfaites qui soient sorties de l'intelligence humaine. այդ Սէրը ուսուցէք, անով կ'ընկեցէք գայրոցական տղաքն ու աղակերտները, և ո՛չ թէ Խալիկներու տուները, կամ, Բարեղան tapis-francներու մէջ տեսնուած լայրութիւններով ու մի՛ կեղտոտէք Նորավեպին նշանակութիւնը Օր. Վիլիէն Հօփքինսի պէս օտարութիւնը առջև՝ ցոյց տալով, ամեն բանի մէջ, կարծես տեսակ մը ատհմային հանդամանք առած, մեր ծայրայեղութիւնները:

Անտարակոյս, անմահ Լամարթին՝ ուրուն սիրտը դաշնակները ո՛չ փոթալ կը հատին, ո՛չ Բալիքաճ, raté միտք չ'ունէր, ո՛չ ալ գլուխը գգումի հիւթով խմորուած էր՝ երբ պրահախաւսնով — ըստ Ե. Ա. ի — չէր խօսեր Բարեղան լրբութիւններուն ներկատմաբ, այլ ընդհակառակն, առանց in naturalibus, համարձակ կերպով կը յայտարարէր նոյն ատենուան Մուրատեան վարժարանի ընթացաւարտ Արեւելեաններուն անոնց մեկնումի յուզեալ մէկ ժամուն թէ՛ « Բարեղի մուտքիւնները Բարեղին խողուն և անոնցմով չի պղծ են Արեւելքի կուսական անմեղութիւնը. թէ՛ բարոյակտն ու ուսուցումը միայն զոր ստացան վարժարանէն՝ տանին իրենց հետ, իրենց երկիրները ծաղիկեցնելու համար »:

Այս ճշմարտութիւնով ուրեմն և գու՛ր, ո՛վ Ազնուաշուք Պարոններ և Համեստաբար Օրիորդներ. Ըներ անցած գարձած տեղերուն մէջ ձգեցէ՛ք փոքրային սիրտը կեղտոտ ներկայողականներուն մէջ, և ներմտարը պարտէզներուն մէջ, և ներմտարը ներք՝ « իրենց բովանդակ երկնքանք գեղեցիկութիւններովը՝ շատ նկարուն և արուեստատ վրձնի մը միացուցած »:

Ալ ինչ կ'ուղեք, գրեցէ՛ք: MERO WIG

ՍԱՀՍԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՃՏՊԱՆՆԵՐԸ

ԱՅՏԱՏՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

« Սահմանագրութեան Պաշտպան » ի բարակ քողին տակ ապաստանող Պարոն մը, անցեալ Չորեքշաբթի օրուան « Արշալոյս » ի մէջ մեր հրատարակած յօդուածէն քունը փախցուցած՝ չիտակ « Արաքս » ի տպարանը կը վազէ և լոյս աչկաբն իր բերէ հրաշակերտ « Յաւելուած » մը « զոր կարելի չէր յաղորդ շարժուման յետաձգել » տրուած ըլլալով հանրային սրտմտու « թիւնը զոր յառաջ թերին այդ յօդուածով օրինասէր ժողովրդին հասցէին ուղղուած նախապիւրքեր... »:

Բունի տպարանութիւնը զոր այդ յօդուածը թողուց. ապաւորութիւն՝ որ ի հարկէ մեր պարոնին զօրմին չէր գար. Ինքը և իր բնկերնքը տարբեր կերպով համոզած էին ժողովուրդին մէջ մտար և բուական թուով անձերու ստորագրելու առած էին Խաղ. Նորբոյի « Հակասահմանագրական » կազմութեան զէ՛մ հանրագրութիւն մը որու մասին ուրիշ անթիւղ մը կը խօսուէ: Արդ, այդ հանրագիրը ստորագրողներուն ստուար մեծ ամանութիւնը բուն եղելու թիւնէն անտեղեակ ըլլալով, իրենց հաղորդուած խեղաթիւրեալ տեղեկութիւններուն համոզուելու և իրենց գրաւոր հաւանութիւնը յայտնելու էին: Ո՛չ ապաքէն մեր յօդուածը կարգալէ յետոյ այդ անձերը պիտի « սրտմտէին » իրենց վտանգութիւնը շարաշար գործածողներուն զէ՛մ: Ահա միակ պատճառը « որով կարելի չէր յաղորդ շարժուման յետաձգել » յաւելուածին հրատարակութիւնը:

Եւ ինչ կ'ուղեք, գրեցէ՛ք: MERO WIG

« Պաշտպան » պարոնին ուրիշ մէկ շտրամտութիւնն ալ Սրբազան Առաջնորդը և Պատ. Թաղ. Նորբուրդը իմ անհատական հրատարակութեան հետ խառնելուն մէջ կը կայանայ: Տեսէք ինչ կը գրէ իր համաբաւար « յաւելուածին » մէջ:

« Եստ հետաքրքրական է գիտնալ թէ արդեօք իրաւ. Գեր. Ս. Առաջնորդը և Պատ. Թաղ. Նորբուրդը արտօնած են երբէք յիշեալ խորհուրդին քարտուղարը, իրենց անունով և հրապարակաւ նախատել Աղիսանդրոյի նախախորհրդան բացառական մեծամասնութիւնը... »:

ԳՐԱԳՐՆԵՐ ԵՒ ԹԵՐԹԵՐ

Ամերիկայի մեր սրբազան կրթության նախարարը...

ԱՆԱՀԻՏ, ազգային, զբոսային և գեղարուեստական...

ԳՐԱԳՐՆԵՐ, հանդէս հողագործական և ճարտարաբանական...

ԱՐԱՐԱՏ մեր միակ չին կրօնական Ամստերդամ...

Նամակագրութիւն կ'ընդունին, երբ ապագործարանը...

Տեղեկութիւններու համար գրեմի M. M. KARAGAVOORIAN et Co.

61 West Huron St. CHICAGO III

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՆԴՈՎ

Շատ-էլ-Պարիսի փողոց ԱՂԷՔԱՆՆԻՐԻԱ

Իսահիրէն և Եգիպտոսի բոլոր արուարձաններէն...

Աղէքանդրոյ Հայկական պանդոկը զալ փափաքողներն...

Ուղափոխութեան համար ընտանեօք Աղէքանդրոյ...

Աղէքանդրոյ Հայկական պանդոկը զալ փափաքողներն...

ՍՄԱՐԻ ՊՕՂՈՍԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ե. ԹՈՐՈՍԵԱՆԻ

ՄՅԱՆ ԼԱՅՔ

ԼՈՆՏՈՆԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հիմնեալ 1843

Բացարձակ ապահովութիւն. — Չափաւոր ապահովագրիս...

Ս. ԼԻՏՆԱՐ

Ընդհանուր ներկայացուցիչ Եգիպտոսի

ԱՐՇԱԼՈՅՍ ԿԱՐԵՒՈՐԸ

(Մեզի համար)

«Արշալոյս» թ. Ա. և Բ. Թիւրքի ստացող նոր բաժանորդներէն...

E. TOROSSIAN

Direct. Propr. du Journal Armenien « ARCHA LOUYCE » LE CAIRE

ԿՕՇԿԱԿԱՐ

Պ. ԵՒ Յ. ՊԷՏՐՈՒՄԵԱՆ ԵՂՔԱՐԻ Պազար-Մուրուր թիւ 39

Կ'ուզէ՞ք ունենալ հմուտ վարպետի ձեռքէ ելած...

Իրիւնցէ՞ք ի Պազար-Մուրուր թիւ 39 խանութին մէջ...

Պէշիւրեան եղբարք իրենց յաճախորդաց ըրած յանձնարարութիւնները...

Բաւ է միայն մէկ անգամ գիմել իրենց...

Ապահովագրիս մնայուն յաճախորդ պետի լինիք :

ԳԱՌԼՕ Մ - ՊԱՍՄԲԱՃԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐԻՔ

ՕՔԷԼ ՄՈՆՖԵՐԱԹՕ ԱՂԵՔԱՆՆԻՐԻԱ

Պատիւ ունինք ծանուցանել արդոյ հասարակութեան թէ վերջերս...

Մասնաւորապէս համաձայնած լինելով Պոլսոյ Անտէլիպ (Մարտիրոս Պէլլէրեան)...

Մեր արտադրութեան տակ ունինք Անտէլիպ գործարանին գանազան...

Կ'ստանանք կատարել Մաքսային ամեն տեսակ գործողութիւնք...

Ինչպէս Քարոյի ընկերութիւնս Լոնտոնի, Պոլսոյ, Գաշիքի, Եսֆայի և...

Ս Ի Ն Կ Ե Ր

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԵՒ ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅՈՒՅՈՒՄԻՉ Ժ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԵՐ

Պաշարի փողոց. Խաղէտարի սեփականութիւն, Պրիսթլ Օթէլի ճիշդ գիմայ, Իսֆէ Տը Լա Պուրսի կից :

Հին եւ նոր ԱՇԽԱՐՀՆԵՐՈՒ ԲՈՂՈՐ ԳՍԱԳՆԵՐՈՒՆ ՄԷՉ 6500-ՄԱՍՆԱՃԻՂԵՐ ՈՒՆԻ Աշխարհի ամենէն լաւագոյն կարի մեքենաները Սինկիթ ներս են...

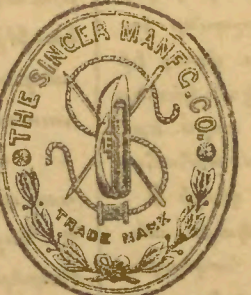
490 և աւելի վիսյայաններով և մեքայներով վարձատրած, Երաշխատեալ մեքենաներ, ԱՐՇԱԼՈՅՍ ՄԵՆ ՎԱՐՉԱՏՐՈՒԹԻՒՆԸ ԱՌԱՋԻՆ ՄՐՅԱՆԱԿ

Փարիզի 1900 ի Տիեզերական արուեստանագիտիկ մէջ ստացած է. ՀԱՌԱՅՐԻՉ ԲՐՈՒՍԻՅԵ ԿԱՅՆԵՐԱԿԱՆ ԱՐՔՈՒՆԻՐԻՆ

ՀԱՅՔԱՅՐԻՉ ԱՆԳՂՈՅՆ ԿԱՅՆԵՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱԿԱՌՈՐԱԿԱՆ ԱՐՔՈՒՆԵԱՅ ՀԱՅՔԱՅՐԻՉ Ե. Բ. ԱՅՏՎԱԿԱՆ ՏԱՆ

Կեղծերէն զուղանալ, ուշադրութիւն դարձնել իւրաքանչիւր մեքենայի վրայ Սինկիթի յաշիպանշիմ :

ԳԻՆ ՉԱՓԱՌՈՐ

ՏՀԻ ՄԻՉՈՒԱԼ ԼԱՅՔ

ԿԵՆԱՅ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՄԵՆԵՆ ՀԱՐՈՒՑԵ ԵՒ ԿԱՐԵՒՈՐԸ ԵՐԱՇԽԱՌԵԱԼ ԳՐԱՄԱԳՈՒՆ 1 ՄԻԼԵՐ 563 ՄԻԼՈՆ

Ապահովագրեալներուն կը բաժնէ ամենէն աւելի շահաբաժինները Ապահովագրեալներուն արդէն վճարած է կամ ի նպաստ իրենց գումարած է 3 ՄԻԼԵՐ 480 ՄԻԼԻՈՆ որ գրեթէ այլարհի ուրիշ սրի է ընկերութեան մէկ միլիարդ աւելի է :

ԳԷՈՐԳ ԵԿԱՒՕՏ ներկա յայտուցիչ ի Գաշիքի

Այլարհի մէջ գտնուող ուրիշ և է ընկերութեան աւելի երաշխաւորութիւններ, ընդարձակ գործաւորութիւններ և հրապարակի վրայ աւելի ապահովագրութիւններ ունի և աւելի ապահովագրի կը գանձէ :

ԱՂԷՔՈՍ ԼԱՎԻՉՈՆ գլխաւոր գործակատար յԱղէքանդրոյ :

ԲԱՃՃԵԱՆ ԿԱՐԺԱՐԱՆ ԵՒ ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԻՉ ԻՇԱՐԱ ՄՈՆԻՏՈՐՍ ԱՂԻ

Թեմիկիի ղեկարանին ղիմացի փողոցին մէջ թիւ 7

Սոյն հաստատութեան մէջ կ'աւանդուին Մայրնի լեզու, Ֆրանսերէն, կըթնագիտութիւն և ամեն գիտութեանց սկզբունքը : Օրբորդաց համար ամեն տեսակ ձեռագործք :

Միողք զոհ պիտի մնան իրենց զաւակաց տրուած մասնաւոր խնամքներէն : փափաքողք կրնան ղիմել ի վարձարան ամեն օր 8-11, բացի կիրակիէն :

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

ԱՐՇԱԼՈՅՍԻ

ՇՈՐԱ ԱՊՏԻՒԼ-ԱՁԻՁԻ ՄԿԻՉԱՐԸ

Օսանկիյի Դեղարանին ղիմացի փողոցին մէջ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1 ՄԱՅԻՍ 1900

ՏԵՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ

Ե. ԹՈՐՈՍԵԱՆ

ԱՐՇԱԼՈՅՍԻ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏՊԱՐԱՆԻՆ մէջ կը պատրաստուին Հայերէն և Երուսաղեմ լեզուներով ամեն տեսակ հրատարակութիւններ, մասնաւոր խնամքով :

Գիրքեր, Կանոնագիրներ, տեղեկագիրներ, շրջաբերականներ, Հրատարակութեան, Տոմարներ, Այլեւաբեր, Մանագրներ և այլ և այլ վաճառականական յանձնարարութիւններ կ'ընդունուին յախաւոր գներով :

Յանձնարարութիւնք եղած պատմական պեթի է հաւանալիութեան գերան կիսը կանխիկ վճարել և մնացեալը աւարտուին անմիջապէս վերջ :

Տպարանը բաց է ամեն օր առաւօտեան ժամը 7 և 12 և կես օրէ վերջ 2 և 7 թ. :